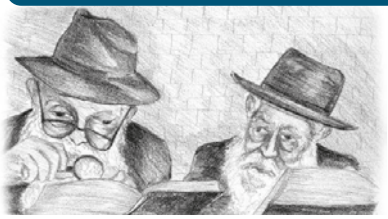
כשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהם שונות

בסוד שיח

בס"ד ■ יום רביעי ■ פרשת שמיני ■ כ"ד אדר ב' תשפ"ד ■ 03.04.2024 ■ גליון מס' 780

עם ישראל - מעל גדרי הטבע

/ הרב יוסף גערליצקי - שליח הרבי מליובאוויטש לתל אביב-יפו ורב מרכז תל אביב

בשבת קודש נקרא בתורה את פרשת 'החודש'. על הפסוק: "החודש הזה לכם ראש חודשים, ראשון הוא לכם לחודשי השנה" (שמות י"ב, ב') נאמר במדרש, "משבחר הקב"ה בעולמו קבע בו ראשי חודשים ושנים, ומשבחר ביעקב ובניו קבע בו ראש חודש של גאולה". פירוש הדברים: כשבחר הקב"ה את העולם קבע את חודש תשרי לראש החודשים. כשבחר ביעקב ובניו להיות עם ישראל, קבע להם את חודש ניסן כראש החודשים וכחודש של גאולה. כך שאצל עם ישראל חודש ניסן הוא הראשון וחודש תשרי הופך להיות החודש השביעי.

מהו בעצם ההבדל בין חודש ניסן לחודש תשרי? תשרי מסמל את הנהגת העולם בדרך הטבע. ניסן מסמל את ההנהגה שלמעלה מן הטבע. כשמו כן הוא, ניסן מלשון ניסים ונפלאות, הנהגה ניסית בעולם שלמעלה מן הטבע. בתלמוד (ר"ה י', ב') מופיע דיון בנוגע לבריאת העולם: "תניא רבי אליעזר אומר בתשרי נברא העולם... רבי יהושע אומר בניסן נברא העולם". בהמשך הדיון, מוכיחים רבי אליעזר ורבי יהושע כל אחד את גרסתו בראיות מן התורה.

הרבי מליובאוויטש (שביום י"א ניסן השנה, נחגוג את יום הולדתו ה-122) מסביר שאמנם אלו אמירות שונות אך אין ביניהם ויכוח, משום שרבי אליעזר מתייחס ומדבר על בריאת העולם בהתאם לטבע כפי שנברא במעשה בפועל, ורבי יהושע מתייחס לבריאת העולם בדרך של ניסים ונפלאות כפי שנברא במחשבה. כלומר, ישנו עולם שנברא בהתאם לטבע כ'שבחר הקב"ה בעולמו' שאז אכן תשרי היה החודש הראשון, משום שחודש תשרי קשור עם הטבע, העולם והבריאה הכללית. לעומת זאת, חודש ניסן קשור במיוחד לעם ישראל 'משבחר ביעקב ובניו קבע להם ראש חודש של גאולה' עולם שהוא למעלה מגדרי הטבע - עולם של ניסי ניסים.

על פי זה מסביר הרבי את המובא בהגדה של פסח: 'וירד מצרימה אנוס על פי הדיבור'. נשאלת השאלה הרי מבואר ב'תניא' שיעקב והאבות הם מרכבה לה' יתברך, ואיך יתכן שיעקב מגדיר את ירידתו למצרים 'אנוס'? על אף שהקב"ה הוא זה שציווה לו לרדת מצרימה. וההסבר, שכל דבר שקשור עם 'מצרים וגבולים', נחשב אצל יעקב 'אנוס'.

על כך אומר הנביא (ירמיה י', ב'): "כה אמר ה', אל - דרך הגויים אל תלמדו וממאורות השמים אל תחתו כי יחתו הגוים מהמה". עם ישראל אינו מתנהל בהתאם לגדרי הטבע, כל ההיסטוריה של עם ישראל במשך אלפי שנים מלמדת, שעם ישראל חי וקיים למעלה מהטבע. עם כל הצרות והסבל שעם ישראל עבר (גירוש ספרד, שואה ועוד, 'ולא תקום פעמיים צרה') עם ישראל חי וקיים, בעת שעמים אחרים, נכחדו ולא נשאר מהם שריד ופליט. **וכן תהיה לנו שננצח במלחמה שמתנהלת כעת מול מרצחי החמאס ושות', וכל החטופים יחזרו לשלום ותהיה הצלחה ניסית לחיילי צה"ל ולכוחות הביטחון.**

עניין זה שלמעלה מהטבע, מתחיל כבר בלידת יצחק אבינו שלידתו הייתה שלא בדרך הטבע על אף ש'אברהם ושרה זקנים באים בימים'. וכך נמשך הנס במשך כל הדורות כולל ימינו אלה שראינו ניסים ונפלאות במלחמות ישראל, שבכוחו של בורא עולם ומנהיגו, כבשה אחת ניצחה את שבעים הזאבים. זאת משום שכאמור לעיל, כשבחר הקב"ה ביעקב ובניו (=בעם ישראל) קבע דרך חדשה, חודש ניסן - המסמל ניסים, הפך להיות בעם ישראל, החודש הראשון לחודשי השנה.

תורה מלשון הוראה ועל כן כאשר מגיע חודש ניסן, על כל אחד ואחת מאתנו להפנים את המסר של חודש ניסן - שעם ישראל לא נתון תחת שליטת הטבע, וכל יהודי הוא נצר מטעי מעשה ידי להתפאר,

כל מאמץ בענייני תורה ומצוות, אף שהוא חובה בפני עצמו, מרחיב את הצינורות לקבלת ברכות ה' לכל אחד ואחד מבני המשפחה.
הרבי מלובביץ'.

עוד בעיתון

ניתן לעבור לכתבה הרצויה ע"י לחיצה על שמה.

פעד הדורות
במקרים רבים אנו רואים שדור המייסדים היו ענקי רוח ואישי מופת...
המשך בעמ' 2

שו"ת קיץ
שאלות ותשובות
המשך בעמ' 3

ה' נראה אליכם
ביום ראש חודש ניסן, לאחר גמר ימי המילואים - מגיע היום הגדול של...
המשך בעמ' 3

סיפור לשבת
דיאגנוזה של רופא
מעשה שהיה בגביר אדיר משיקאגא, שהגיע לשנתו הס"ג ויחד עם זאת...
המשך בעמ' 4

שביבים
- סגולה נפלאה להינצל מכל צרה וצוקה
- תשובתו השנונה של ר' אייזיל חריף - לרופאו
- שלושה סיפורים לשבת מברכים ניסן

המשך בעמ' 5

וקרא זה אל זה ואמר / תגובות
עדיין תוכלו להציל את עצמכם
היה זה בחוה"מ פסח. ראה"מ שרון הכריז על תוכנית ההתנתקות...
המשך בעמ' 7

שהקב"ה בעצמו מתפאר בו. ובוודאי שזה גם מחייב אותנו, כל יהודי באשר הוא, להתחזק באמונה וביטחון בקב"ה ש'הנה לא ינום ולא ישן שומר ישראל', להתנהג לפי רצונו של הקב"ה ולהוסיף במצוות ומעשים טובים, כגון: הנחת תפילין, שמירת שבת, כשרות האכילה ושתיה, חינוך הילדים על טהרת הקודש וטהרת המשפחה ולנצל את ההתעוררות הגדולה שבעם ישראל להנחת תפילין להוסיף כהנה וכהנה בעשרת המבצעים שהרבי זי"ע יזם.

יהי רצון שכבר בשבת זו בה אנו מברכים את חודש הגאולה, נזכה לצאת מכל המדידות וההגבלות המצירים לישראל (מצרים מלשון מיצר) בפרט ובכלל, לחירות וגאולה כפשוטו מתוך נחת, בריאות והצלחה בכל מעשי ידינו, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, במהרה בימינו ושמחת עולם על ראשינו.

(מיוסד על שיחת קודש של הרבי מליובאוויטש)

פער הדורות

/ הרב יעקב הלוי פילבר

במקרים רבים אנו רואים שדור המייסדים היו ענקי רוח ואישי מופת, ואילו ממשיכיהם התגלו באנוכיותם כשהדאגה למעמדם האישי היא המנחה אותם. פער דורות כזה מוצאים אנו בדורו של משה. משה ואהרן נבחרו על ידי ההשגחה העליונה להנהיג את עם ישראל ולהוציאם ממצרים, גם משה וגם אהרן לא ששו לקבל את התפקיד, משה אמר: "שלח נא ביד תשלח", ואילו אהרן שמח בלבו על מינויו של משה, ורק בצו האלוקי קבלו על עצמם את דין ההשגחה, כי משה וגם אהרן ידעו את כובד האחריות של התפקיד ולא נגשו אליו בזחיחות דעת. ואכן משה ואהרן הצליחו להפוך את עם ישראל מעם עבדים השקוע במ"ט שערי טומאה לממלכת כהנים וגוי קדוש של מקבלי התורה, מהפיכה שדרשה מאמץ גדול מלווה בהרבה כפויות טובה. ואילו נדב ואביהוא בני הדור השני, הם באו אל המוכן, הם לא עמלו ולא טרחו בעיצובו של עם ישראל, אבל אצה להם הדרך לשלוט ולהשתלט על עם ישראל. וכך מתארת הגמרא [סנהדרין נב א] את הלך רוחם: "וכבר היה משה ואהרן מהלכין בדרך, ונדב ואביהוא מהלכין אחריהן, וכל ישראל אחריהן, אמר לו נדב לאביהוא: אימתי ימותו שני זקנים הללו ואני ואתה ננהיג את הדור [במדרש מובא: "ואנו נוהגין שררה על הציבור"], אמר להם הקב"ה: הנראה מי קובר את מי". הדבר תמוה, משה היה דודם, אהרן היה אביהם, והיאך עלה על לבם מחשבה נואלת כזו, מה ראו לשטות זו? את הדבר אפשר להבין לפי התיאור של הגמרא שנדב ואביהוא צעדו בין העם לבין משה, כאשר העם מאחוריהם ומשה ואהרן לפניהם והם באמצע, וכאשר פנו לאחוריהם וראו את כל הקהל הקדוש, רבבות רבבות של עם ישראל הולך אחריהם, לא הבינו כי בעצם הקהל לא הולך אחריהם אלא אחר משה ואהרן, אבל הם השלו את עצמם שההמון הצועד הולך בגללם אחריהם, ומשנתפסו לאשליה זו הרגישו לפתע שמשה ואהרן ההולכים לפניהם אינם אלא חוסמים את דרכם אל השררה, ומכאן התפרצה המשאלה: "אימתי ימותו שני זקנים אלו".

ואכן נדב ואביהוא היו צדיקים ואנשי מעלה, כמו שמובא בירושלמי [יומא פ"א ה"א]: "אחרי מות שני בני אהרן - למה הוא הזכיר מיתתן ביום הכיפורים? ללמדך שכשם שיום הכיפורים מכפר על ישראל כך מיתתן של צדיקים מכפרת על ישראל". ובמדרש [ויק"ר יב] הפליגו בשבחם, ודרשו את הכתוב: "ונועדתי שמה לבני ישראל ונקדש בכבודי" כך: "זה הדיבר נאמר למשה מסיני, ולא נודע בו עד שבא מעשה לידו, אמר לאהרן: אהרן אחי, מסיני נאמר לי עתיד אני להיוועד להן לישראל ולהתקדש בהן בבית זה, ובאדם גדול אני מקדשו, וסבור הייתי או בי או בך בית זה מתקדש, עכשיו נמצאו שני בניך חביבין ממנו. כיון ששמע אהרן כך וידע שבניו ידועי שמים, שתק וקבל שכר טוב על שתיקתו".

ונשאלת השאלה כיצד צעירים מבטיחים שנועדו לגדולות מתדרדרים לרמה שפלה כזו? את הכשל של נדב ואביהוא תולים חז"ל בתכונת הנהנתנות והשחצנות שלהם, את הנהנתנות אנו מוצאים בכתוב [שמות כד יא]: "ואל אצילי בני ישראל לא שלח ידו ויחזו את האלקים ויאכלו וישתו" כמו שפירש רש"י: "הם נדב ואביהוא, שהיו מסתכלים בו (באלקים) בלב גס מתוך אכילה ושתיה". הסתירה שבהתנהגותם הייתה שמצד אחד ריחפו בעולמות עליונים ובה בשעה לא נמנעו מלשקוע בנהנתנות של אכילה ושתיה, והיא שהביאה אותם לשאר העבירות: "שלא היו להם נשים, שחצים היו, הרבה נשים היו יושבות עגונות ממתינות להם, מה היו אומרים: אחי אבינו מלך, אחי אמנו נשיא, אבינו כהן גדול ואנו שני סגני כהונה - איזו אשה הוגנת לנו?!" [ויק"ר כ]. ההתנשאות שלהם שהביאה אותם להערכה עצמית מופרזת הביאה אותם בסופם שלא יהיו נאמנים אף לעצמם, ולפתע הם נפרדים איש מרעהו מחשש שמא האחר יטול ממנו את שררתו, כדברי המדרש: "שלא נטלו עצה זה מזה, שנאמר: 'ויקחו בני אהרן איש מחתתו' - איש מעצמו עשו, שלא נטלו עצה זה מזה" [שם].

שו"ת קיץ

הרב שבתי יגל / הכולל הקהילתי רעננה

שאלות ותשובות

שאלה: בשבת הקרובה מברכים את חודש ניסן הבא עלינו לטובה. ממתי החזן צריך להחזיק את ספר התורה? ומדוע בכלל הוא צריך להחזיק את ספר התורה בעת 'ברכת החודש'?

תשובה:

מצינו בפוסקים שני טעמים להחזקת ספר התורה:

א) פעמים היו מביאים ספר תורה למעמד קידוש החודש כדי להשלים למניין ומשום כך היו עומדים לכבוד הספר תורה שאינו במקומו, ולזכר זה אנו מחזיקים ספר תורה בעת מעמד 'ברכת החודש'.

ב) כדי שבזכות ספר התורה הקב"ה יקבל את תפילתנו ויחדש עלינו את החודש לטובה ולברכה, ולעורר את הכוונה.

והנה לפי הטעם הראשון יש להחזיק את ספר התורה רק בעת הכרזת ראש החודש, אבל לפי הטעם השני יש להחזיק את ספר התורה בעת התפילות והברכות על החודש, ואנו אוחזים מזה ומזה, ולכן אנו מחזיקים את ספר התורה הן בשעת ההכרזה והן בשעת הברכה.

אמנם יש מנהגים שונים האם צריך השליח ציבור להחזיק את הספר כבר בתחילה בעת אמירת 'יהי רצון', או שמא רק מעת אמירת 'מי שעשה ניסים' או רק קודם הכרזת החודש.

כמדומה שהמנהג הנפוץ יותר הוא מעת אמירת 'מי שעשה ניסים' אך גם למנהגים האחרים יש מקור ושורש ואין לעורר מחלוקת בשל כך.

שאלה: האם ניתן לעשות 'הזכרת נשמות' לאחר קריאת התורה של מנחה בשבת הקרובה או לא מאחר וזו 'שבת מברכים'?

תשובה: נהגו להזכיר נשמות בשבת שלפני היארצייט לאחר קריאת התורה, על ידי אמירת 'אל מלא רחמים'.

במקור הדברים מבואר שהמנהג היה לעשות כן לאחר קריאת התורה של שחרית, אולם כיום המנהג בהרבה מקומות לעשות כן דווקא לאחר קריאת התורה של מנחה, וייתכן שהוא על פי דברי הזוהר הקדוש שיש בזמן מנחה מעלה מיוחדת שהוא זמן 'רעווא דרעווין'.

וכתב המשנה ברורה ש'בשבת מברכים' (שבת לפני ראש חודש שבה מברכים את החודש הבא עלינו לטובה) לא מזכירים נשמות.

אולם ייתכן לומר שכל כוונת המשנה ברורה זה רק בתפילת הבוקר, שאז אכן קדושת 'שבת מברכים' והחגיגיות המיוחדת שיש בגלל מעמד זה של 'ברכת החודש' לא מאפשר להזכיר נשמות, ומשום כך אנו גם לא אומרים בשבת מברכים תפילת 'אב הרחמים' שהתחברה כהזכרת נשמות לאותם שלוש קהילות הקודש שמסרו נפשם על קדושת השם בגזירות ד' אלפים תתנ"ו (מסעי הצלב).

אולם בתפילת מנחה - שהתרחקנו כבר ממעמד ברכת החודש - לא תהיה מניעה להזכיר נשמות, וראיה מכך שאנו אומרים בתפילת מנחה גם בשבת מברכים, 'צדקתך צדק', שזהו גם כן מעין צידוק הדין לנשמת משה רבינו ע"ה.

ואכן כך פסק בספר שמירת שבת כהלכתה (חלק ב') שבשבת מברכים לא מזכירים נשמות רק בשחרית, אבל במנחה ניתן להזכיר נשמות, ורק בשבת שחלה ביום שלא אומרים בה תחנון, אז לא מזכירים נשמות לא לאחר קריאת התורה של שחרית ולא לאחר קריאת התורה של מנחה. ■

ה' נראה אליכם

/ הרב איתמר הרשקו

לע"נ א"מ, רות ב"ר חיים יהודה ע"ה

ביום ראש חודש ניסן, לאחר גמר ימי המילואים - מגיע היום הגדול של עם ישראל. ובמיוחד שאלו הם הימים שלאחר החטא הגדול - חטא העגל, בו חטא העם אך לפני כתשעה חודשים. כשבכל החודשים שהיו החל מיום הכיפורים - התעסקו כולם עם נדבת המשכן, הכנתו והקמתו לקראת השכנת השכינה בתוכו.

כיוון שעם ישראל הבין את משמעות הדברים, חיכה העם לראות את הופעת השכינה ביום הזה. וכל מעשי היום הזה הביאו לבסוף להשכנת השכינה בתוכם - כשנגלה עליהם ה' מתוך האש, על המזבח עליו הקריב אהרון[1].

וכהכנה לכל זאת, מודיע משה לישראל שעליהם להביא קורבנות - הן לאהרון והן לישראל. ככפרה על מעשי העגל אשר עשו, טרם הצטוו על עשיית המשכן[2]. כך שהעגל של אהרון הבא כקורבן לחטאת, יכפר על עשיית עגל הזהב[3]. ואילו עם ישראל נצטוו להביא גם כן עגל, אך הוא בא כקורבן עולה. ויחדיו עולים העגלים כמרצים וכמכפרים, על אהרון ועל ישראל.

כל זאת על אף שבדרך כלל ישנו הענין - שאין קטגור נעשה סניגור

[4], ומשכך לכאורה מה לעגלים האלו ולכפרת ישראל ואהרון הכהן. ואכן אהרון בוש בכך מלגשת אל העבודה, עד שמשה רבינו מודיע לו - שלכך הוא נבחר. ואף ישראל מתביישים שהשכינה טרם מופיעה, עד שגם להם מבשר משה - שע"י אהרון תבוא השכינה ותראה להם[5].

אך דווקא דרך אותם העגלים - הבאים כחטאת וכעולה, מתגלה ה' באותו היום עליהם. בהורדת השכינה למשכן, ע"י האש האוכלת את קורבן העולה שעל המזבח[6]. ואילו את קורבן החטאת אשר לאהרון - לא מקריבים על המזבח, והוא נשרף באש מחוץ למחנה. ודבר זה הוא כהוראת שעה, למה שלא נצטוו כן במקום אחר - זולת מקורבן זה וקורבן המילואים[7].

וכך נשמר העניין שאין הקטגור נעשה סנגור - כשהעגל של אהרון נשרף בחוץ, ואילו העגל של עם ישראל נשרף יחד עם קורבנות השלמים שעל המזבח. ולא ניכר הדבר בפני עצמו, אלא רק כתוספת לקורבנות האחרים. ובהם שעיר העזים שהוקרב לחטאת, יחד עם הכבש שבא כשלמים. ואף הם באו לכפר על חטאי העבר - השעיר כנגד אותו השעיר בו נמכר יוסף לעבד ע"י האחים[8]. והכבש כנגד כל ישראל - המשולים לכבש. כדרך שהקריבו בכל חג סוכות, י"ד כבשים - כנגד י"ב השבטים יחד עם אפרים ומנשה[9].

וכיוון שהתגלתה באהרון ובישראל אותה מידה של בני האבות - **ביישנים** עליהם נאמר במסכת אבות 'בושת פנים לגן עדן'[10], שכהמשך לכך זוכים לבניין המקדש[11]. ולא זו בלבד אלא אף מתגלה יתרונם של ישראל מול האומות, שאין להם חלק ונחלה עמנו על גילויי עזות הפנים שבהם.

ובימים ההם בזמן הזה - הולך ונגלה עלינו אור ה' המחייה אותנו, יחד עם כילוי האוייבים והאומות המתריסות כנגדנו בעזות פניהם[12]. ה' נראה **אליכם** - למעט את האומות, כדרך שניתנה למשה הבטחה שלא תשרה עוד השכינה על האומות[13]. ואין לזר חלק עמנו, שאף פקידת העגל תמה[14] - במחילה והסליחה השלימה, ומכאן ואילך שורה השכינה במעשי ידינו[15].

1 - **קרב אל המזבח** (ת"כ) שהיה אהרן בוש וירא לגשת אמר לו משה למה אתה בוש לכך נבחרת - רש"י ויקרא ט, ז
2 - ויתכן כי לכפר על מעשה העגל הוסיף להם עתה הקרבנות הללו כי כאשר צוה וזה הדבר אשר תעשה להם לקדש אותם עדיין לא נעשה העגל כאשר פירשתי (שם ח ב) לכך לא הזכירם שם - רמב"ן שם, ג
3 - **קח לך עגל** להודיע שמכפר לו הקב"ה ע"י עגל זה על מעשה העגל שעשה - רש"י שם, ב
4 - דאמר רב חסדא, מפני מה אין כהן גדול נכנס בבגדי זהב לפני ולפנים לעבוד עבודה. לפי ש**אין קטיגור נעשה סניגור** - ראש השנה, כו.
5 - **ויצאו ויברכו את העם** אמרו ויהי נועם ה' אלהינו עלינו (תהלים, צ) יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם לפי שכל ז' ימי המלואים שהעמידו משה למשכן ושמש בו ופרקו בכל יום לא שרתה בו שכינה, והיו ישראל נכלמים ואומרים למשה משה רבינו כל הטורח שטרחנו שתשרה שכינה בינינו ונדע שנתכפר לנו עון העגל. לכך אמר להם 'זה הדבר אשר צוה ה' תעשו וירא אליכם כבוד ה'', אהרן אחי כדאי וחשוב ממני שע"י קרבנותיו ועבודתו תשרה שכינה בכם ותדעו שהמקום בחר בו - רש"י ויקרא ט, כג
6 - ותצא אש מלפני ה' ותאכל על המזבח את העלה ואת החלבים וירא כל העם וירנו ויפלו על פניהם - ויקרא ט, כד
7 - **ואת הבשר ואת העור וגו'** לא מצינו חטאת חיצונה נשרפת אלא זו ושל מלואים וכולן ע"פ הדבור - רש"י שם, יא
8 - וכך אמר בתוספתא של פרשת מלואים בתורת כהנים (שמיני מלואים, ד) שהעגל הזה לכפר על מעשה העגל. ודרשו וכי מה ראו ישראל להביא יותר מאהרן, אלא אמר להם יש בידכם בתחילה ויש בידכם בסוף. יש בידכם בתחילה שנאמר (בראשית לז, לא) 'וישחטו שעיר עזים', ויש בידכם בסוף שנאמר (שמות לב, ח) 'עשו להם עגל מסכה'. יבא שעיר ויכפר על מעשה שעיר יבא עגל ויכפר על מעשה עגל - רמב"ן שם, ג
9 - ואמנם י"ד הכבשים היו רמז לבני יעקב כי הם היו החלשים מהפרים והאלים שזכר בכחם והמשובחים בטבעם מכל האומות ההמה, ולכך נאמר בהם תמיד תמימים כמו שנקרא יעקב איש תם. **וישראל נמשלו לכבש** כמו שאמר 'שה פזורה ישראל'. והיו י"ד לפי שבני יעקב בתולדותם היו י"ב, וכאשר תעשה מיוסף שני שבטים כמו שאמר 'כראובן ושמעון יהיו לי ואת דינה אחות' היו באמת כלם י"ד הנרמזים בי"ד הכבשים התמימים - אברבנל במדבר כט, יב
10 -הוא היה אומר, עז פנים לגיהנם ובשת פנים לגן עדן. יהי רצון מלפניך ה' אלקינו שתבנה עירך במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך - אבות ה, כ
11 - ומן הטובות שחנן השם יתברך לזאת האומה שיש להם בושת פנים, וכן אמרו שמופתי זרע אברהם שהם ביישנים ורחמנים וגומלי חסדים. ואמר 'ובעבור תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו' (שמות כ, כ), וכאשר סיפר זה מעלת הבושת, בקש ואמר ה' אלהינו כאשר חננתנו זאת המעלה, **כן תחננו להבנות עירך במהרה בימינו** - רמב"ם פירוש המשניות, שם
12 - והכונה כלה לרמוז שיהיו פרים רבים ואלי בשן החזקים בפרט סובבים את י"ד הכבשים וצוררים, להם וישראל לא יכלה כי אלהים שופט הוא סלה - אברבנל במדבר כט, יב
13 - **ובמה יודע אפוא** יודע מציאת החן, הלוא בלכתך עמנו.. ועוד דבר אחר אני שואל ממך שלא תשרה שכינתך עוד על אומות עובדי אלילים. **ונפלינו אני ועמך** ונהיה מובדלים בדבר הזה מכל העם כמו (שמות, ט) 'והפלה ה' בין מקנה מצרים' וגו' - רש"י שמות לג, טז
14 - **וביום פקדי וגו'** עתה שמעתי אליך מלכלותם יחד ותמיד תמיד כשאפקוד עליהם עונותיהם ופקדתי עליהם מעט מן העון הזה עם שאר העונות, ואין פורענות באה על ישראל שאין בה קצת מפרעון עון העגל - שפלב, לד
15 - **ויצאו ויברכו את העם** אמרו 'ויהי נועם ה' אלהינו עלינו' (תהלים, צ) **יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם** - רש"י ויקרא ט, כג

סיפור לשבת

דיאגנוזה של רופא

מעשה שהיה בגביר אדיר משיקאגא, שהגיע לשנתו הס"ג ויחד עם זאת זכה לסיים את הש"ס, לכבוד המאורע הגדול הזמין את כל צאצאיו, בנים ובני בנים, לחגיגת סיום מפואר.

בימים שקדמו למעמד הגדול התכנסו בניו יחדיו ודנו ביניהם איזה מתנה יקנו לאביהם לכבוד יומו הגדול, הצעות עלו וירדו אך שום רעיון לא נמצא מתאים. כיון שלא מצאו מתנה הולמת החליטו לשאול את אביהם בעצמו באיזה מתנה יחפוץ, אמר להם האב 'הן כסף לא חסר לי ב"ה, והקב"ה חנני די כסף לקנות כל אשר שאלו עיני, אך אם רוצים אתם לגרום לי קורת רוח, בקשה אחת לי מכם שמעו ואספרה:

'בילדותי התגוררנו בניו יארק, הורי שלחו אותי לתלמוד תורה, אך אני מטבעי הייתי פרא אדם, לא למדתי כמעט ורק גרמתי לנזקים אדירים בכל מקום בו נגעתי. בעצת מחנכים לקחונו הורי לרופא מפורסם שיבדוק אותי, הלה הושיבני מולו והחל שואל אותי כל מיני שאלות שונות ומשונות, תוך שהוא רושם

המשך בעמוד הבא...

את תשובותי, ככלות שעתיים סיים הרופא את הפגישה ופטרנו בהבטחה שישלח את חוות דעתו בעוד כמה ימים.

באותו יום פיטרו את אבי מעבודתו ואיבד את מקור פרנסתו, חבר עשיר משיקאגא ששמע על כך, הזמינו לעבוד אצלו, לא התמהמנו ועוד באותו שבוע עברנו לשיקאגא. הרופא וחוות דעתו נשכחו מלב, אבי רשם אותי בתלמוד תורה חדש, ואני עשיתי לעצמי חשבון הנפש שזוהי הזדמנות חיי, אין אחד שמכיר אותי וביכלתי לפתוח דף חדש, ואכן ממחשבה למעשה התחלתי להשקיע בלימודים ובהתנהגותי, הדבר עלה לי בעמל ויגיעה רבה, אך בסיעתא דשמיא, ובזכות מלמד יקר ששם עינו עלי וסייע לי, הפכתי תוך זמן קצר לאחד מבחירי התלמידים.

ברבות השנים הזדקן ידידו של אבי, והוא נכנס תחתיו לנהל את עסקיו ולאחר פטירתו ירש אבי את כל הונו ונעשה עשיר גדול, ומזה נמשך גם הצלחתי ועשרי הרב. 'ועתה' סיים העשיר את סיפורו, 'אם רצונכם לגרום לי קורת רוח השיגו לי את חוות דעתו של הרופא הלז, כי עז רצוני לדעת מה כתב עלי'. נפטר זה מכבר, וכתביו וחפציו עבר בעלות, אך במאמצים מרובים ובתוספת ממון הרבה, הצליחו להשיג את קובצי כתביו, ולהוציא את הכתב האמור.

בעיצומו של הסיום קם העשיר על מקומו, בידיים רועדות פתח את המכתב, והתחיל להקריא כדלהלן: 'הורים יקרים, שוחחתי עם בנכם במשך שני שעות, ונוכחתי לראות שיצא מדעתו כליל, לצערי אין מנוס מלהכניסו למוסד מיוחד שם יהיה סגור כל חייו וכך לפחות לא יוכל להזיק את אחרים'.

הרים העשיר את המכתב ונופף בו לעין כל, 'ראו נא, אילו היו הורי מקבלים אז את המכתב לידיהם מי יודע מה היה עולה בגורלי והיכן הייתי היום, מה עשה הקב"ה, סובב שאבי יפסיד את עבודתו ויוכרח לעבור למקום אחר, כך ניצלתי מגזר דינו האכזרי של הרופא ועלה בידי להשתנות מן הקצה אל הקצה, עד שאני זוכה עתה לעמוד כאן ביום שמחת לבי, לעשות סיום הש"ס רבתי, ולראות את בניי וצאצאיי מסובים כשתילי זיתים סביב לשולחני'.

רבות אפשר ללמוד מעובדא זו, אך נקודה אחת נציע כאן, והוא שהרבה פעמים מנסה הס"מ להכניס הרהורי ייאוש בליבו של אדם, וחושב שכבר אין לו תקוה, זה טבעו, ואינו יכול להשתנות, אך כל זה מקליפת עמלק, אבל האמת היא שאין דבר העומד בפני הרצון, ואדם מקדש עצמו מעט, מקדשין אותו הרבה מלמעלה, וזוכה לסייעתא דשמיא.

(גל' המאיר - משיעורי הג"ר מאיר צוויבל שליט"א)

שביבים / שאול שיף

סגולה נפלאה להינצל מכל צרה וצוקה

סגולה נפלאה - להינצל מכל צרה וצוקה - אמר הרה"ק האהבת ישראל מויז'ניץ זצ"ל על הפסוק בתהלים (קז, מג) "מי חכם וישמר אלה ויתבוננו חסדי ה'" על פי דברי חז"ל (ברכות נ"ד:) ארבעה צריכין להודות: יורדי הים, הולכי מדברות, מי שהיה חולה ונתרפא ומי שהיה חבוש בבית האסורים ויצא. הנה אדם חולה, לאחר שקם מערש דווי עושה סעודת הודיה, ברצותו להודות להשי"ת על שריפאהו ממחלתו, וכן כל אדם שניצל מאסון. על אחת כמה וכמה צריך להודות להקב"ה אדם בריא, שלא חלה, ואיש שלא בא לידי אסון וצער. ומפרש ה'אהבת ישראל' (הובא בקדוש ישראל ח"א עמ' קלד): "מי חכם" – אדם פקח מודה לה', "וישמר אלה" – כשנשמר עדין מאסונות האלה, בטרם תבוא עליו הצרה, כי "ויתבוננו חסדי ה'" – כי מתבונן בחסדי השי"ת, שעושה עמו בכל יום ובכל עת ובכל שעה, וממילא בזכות זאת ינצל מהצרות.

תשובתו השנונה של ר' אייזיל חריף - לרופאו

מסופר, רבי אייזל חריף חלה, והביאו אליו רופא מפורסם מווילנה. בדקו הרופא ואמר: 'אין עצה לנגד חרבו השלופה של מלאך-המוות'. לא היו ימים מועטים ואותו רופא מפורסם פגש את רבי אייזל מתהלך ברחובותיה של וילנה. תחילה תהה, ואחר-כך ניגש לרבי אייזל ואמר לו: 'רבי, ברוך המקום, שעשה לך נס והבראת'.

החזיר לו רבי אייזל: 'בשתיים טעית: לא הבראתי, אלא נפטרתי מן העולם, ולא לי נעשה נס, אלא לך נעשה נס. ומעשה שהיה כך היה. כשעליתי לשמים שמעתי גוזרים שם גזירה: 'כל הרופאים לגיהנום', ואף אתה היית בכלל. נכמרו רחמי עליך והעידותי לפני פמליה של מעלה, שאתה אינך רופא כלל, ומיד הוציאו אותך מן הגזירה.

(אמרות חכמה)

שלושה סיפורים לשבת מברכים ניסן

הרה"ק המגיד מקוזניץ זי"ע נהג לספר שלושה סיפורים בשבת מברכים ניסן. הוא אמר, שיהודי המספר סיפורים אלו בשבת מברכים חודש ניסן, יזכה להמשיך על עצמו שפע ברכה ופרנסה, לו ולכל בני ישראל, שיוכלו לחוג את חג הפסח בהרחבה גדולה.

הסיפור הראשון:

יהודי אחד אשר לפרנסתו עסק בהכנת יי"ש ומכירתו, הכין פעם לפני פסח חבית גדולה של יי"ש, ובקש להעבירה אל המדינה הסמוכה על מנת למכרה שם, כדי להרויח ולכסות את צרכי הפסח הקרב ובא בהרחבה. בימים ההם נדרשו סוחרי המשקאות לרשיון המתיר להם מסחר זה, אך יהודי הלז לא השיגה ידו כדי רשיון ונאלץ לסחור בחשאי. אי לכך הטעין החבית על עגלתו וכיסה מעליה חבילי זמורות קש ותבן בכדי להסתירה ויצא לדרכו. איתרע מזלו ובהגיעו אל בית המכס עצרוהו המוכסים ומשמשו בכליו ועד מהרה נתגלתה החבית ומכיון שלא היתה בידו רשיון החרימו את החבית הימנו ושלחוהו לדרכו. בצר לו נסע ללייזענסק אל הצדיק רבי אלימלך מליזענסק זי"ע והשיח צרתו בפניו, הורה לו הצדיק כי יחזור מיד אל בית המכס ויטען שם כי החבית אינה מליאה בייי"ש כי אם במים, ואדרבה יטעמו ויוכחו כי כדבריו כן הוא ואכן כך עשה ונוכחו כדבריו והחזירו לו את החבית ופטרוהו לשלום, שמח היהודי ופנה משם אך כשחשב על מעשה ניסים הלז נעגמה רוחו בקרבו על כי הכין יי"ש משובח בחביתו, ועתה היא מליאה רק מים ולכן שב אל בית הצדיק להתאונן על צרתו החדשה, ניחמו הצדיק באמרו: ר' יהודי טעם נא בעצמך האם מים הם או יי"ש? ואכן נהפכו המים חזרה ליי"ש ומכרו בריווח נאה והיתה בביתו הרחבה גדולה לימי החג.

הסיפור השני:

מעשה במלך שאבדה לו טבעתו היקרה למאוד, אי לכך הוציא המלך כרוז שמי שימצא את הטבעת יעשירהו המלך עושר רב. וכמו כן כל מי שיש את נפשו לחפש אחריה יכול ליטול מעות מאוצר המלך עבור הוצאותיו על כך.

הימים היו בימי האביב , ובאותה עיר התגורר יהודי אחד עני ורש, וכשמעו את דבר המלך, פנתה האשה אל בעלה לאמור: הן עוד מעט יתקדש חג הפסח, ובבתינו אין כל. לך נא אל חצר המלך והציע עצמך לחפש אחר הטבעת, ובמעות שיתנו לך תביא אל בתינו את צרכי החג, ולד' הישועה. שמע האיש לקולה, והלך לחצר המלוכה להציע את עצמו, אך נצרך לסך דמים עבור צרכי החיפוש, ואכן נתנו לו מבוקשו , והוא פנה להכין צרכי הפסח.

ושם אחד מיועצי המלך ושמו "דייני" והוא שונא ישראל מובהק, ועלה בדעתו לעקוב אחר היהודי, ואכן ראהו פונה לשוק וקונה את צרכי הפסח ויחר אפו עד למאד. ולמחרת כשיצא המלך לטייל בין הערביים פנה אליו היועץ הרשע ואמר לו: בא אלינו איש יהודי לצחק בנו. נטל מלא חופניים מעות להוצאות חיפוש הטבעת ופנה להכין סעודה גדולה ולהטיב עצמו ביין. כשמוע המלך דבר זה בקש להווכח בעצמו הנכונים הדברים, ואמר אל יועצו: "הבה ונלך אל בית היהודי" . הלכו לשם ואכן ראו בעד החלון את הבית מלא אורה והיהודי מיסב בראש אל שולחן ערוך עם אנשי ביתו וכמה אורחים מסובים עמו.

קרב המלך אל החלון לשמוע מה שחים בני הבית. והנה שמע את בעל הבית מקריא בקול פיסקא , וכל המסובים עונים אחריו "דיינו" וכן בכל פיסקא ופיסקא.

הרהר המלך בדברים וסבר דעתה יושב היהודי עם מרעיו ודנים אודות הטבעת ושואלים ומבררים על כך והם עונים כולם "דיינו" דהיינו, שסוברים שיועצו של המלך "דייני" הוא זה שידו במעל. ולכן ציווה המלך על אנשיו לכפות את היועץ דייני ולייסרו עד שיודה, ואכן הודה הרשע שידו שלח בטבעת המלך וגנבה, וליהודי היתה אורה, וצרכי הפסח בהרחבה גדולה.

הסיפור השלישי:

מעשה ביהודי ששכר בית מזיגה מאדון הכפר. ופעם אחת בא אצלו האדון והתפאר עליו באמרו "הן אני מחיה אותך, ובלעדי היית גווע ברעב" ח"ו, ענהו היהודי. "הבורא יתברך שמו , הוא הזן ומפרנס מקרני ראמים עד ביצי כינים, ואף אותי הוא זן בחסד וברחמים, אתה הנך רק השליח טוב להזמין לי פרנסתי, אך הרבה שלוחים למקום. חרה אף הפריץ לשמע הדברים, וצווה על היהודי להסתלק מיד מבית המזיגה באומרו "נראה מהיכן ירק זה חי".

חלפו מספר שבועות וקרבו ימי הפסח, ובית היהודי ריק. ישב היהודי והתחזק באמונתו כי הקל הטוב יזמין לו פרנסתו במהרה. פריץ זה היה מגדל בביתו קוף לשעשוע, ביום ההוא ירד האדון אל חדר אוצרותיו בכדי לסדרו , והקוף נסרך אחריו, כדרכו נטל אי אלו מטבעות זהב שהועמו והבריקם ברוק פיו. חיה זו, שמטבעה עושה מעשה בני אדם ראתה כי נוטל הוא המעות אל פיו , וסברה כי בולע הוא את המעות, נטלה אף - - היא מטבעות זהב רבות ובלעתם באין רואים עד שחלתה ומתה. - כשראה האדון כי נתפגר הקוף , חשב להתל ביהודי המסכן. וקרא למשרתיו וציוום להשליך את הנבילה אל תוך בית היהודי. ישב היהודי בביתו ולפתע שמע רעש וקול מני מתכות מתגוללים על הארץ, הלך לבדוק מה אירע ולפליאתו ראה נבילה מושלכת וסביבה מטבעות זהב לרוב, נטל את המעות ומיהר לשוק לקנות צרכי הפסח בהרחבה גדולה, מתוך שבח והודייה להשי"ת על ישועתו.

בליל חג הפסח שיגר הפריץ את שליחיו לבית היהודי לראות האם היה לו במה לערוך שולחנו, ועד מהרה שבו לומר לו, כי בית היהודי מאיר למרחקים ושולחנו מלא כל טוב , שמע זאת הפריץ ומיהר לבית היהודי לראות הנכון הדבר, כבואו שמה סיפר לו היהודי לפי תומו את יד ההשגחה כי הזמין לו הי"ש מטמון אל ביתו וכל תוכן המעשה. שמע זאת הפריץ ותפעם רוחו בהפטירו "צדקת ממני, ה' אלוקים הוא לבדו הזן ומפרנס". וליהודי היו צרכי פסח בהרחבה גדולה.

וקרא זה אל זה ואמר תגובות

עדיין תוכלו להציל את עצמכם

המאמר היה לעיני מרן רבינו הגר"ח קניבסקי זיע"א
כשהגר"ח קניבסקי הוסיף דברים חריפים, כמובא בסוף המאמר.

נקודה למחשבה

הרה"ג רבי שמואל ברוך גנוט שליט"א

היה זה בחוה"מ פסח. ראה"מ שרון הכריז על תוכנית ההתנתקות, שהיתה אמורה לצאת לפועל בחודש אב ואנכי הקטן נדברתי בענין, בשיחה פרטית, עם מו"ר מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א, כאשר הקבלתי את פניו ברגל. שטחתי בפניו את תוכניותיו של שרון, לגרש כ-8880 יהודים מבתיהם מגוש קטיף, ושאלתי האם עלינו להתפלל ולפעול בעדם בכל הכוחות העומדים לרשותינו. מרן שליט"א השיב בנחרצות כי אנשי המזרחי מעולם לא סייעו לשום מאבק שניהלו בני הציבור החרדי, כאשר מרן שליט"א פירט מספר מאבקים שכאלה, עליהם נלחמו שלומי אמוני ישראל מאז הקמת המדינה. "כעת הם נזכרים בנו,"? שאל מרן שליט"א בכאב גדול, "היכן היו הם כל השנים."!? המשכתי לשאול שוב ושוב ומרן שליט"א היה נחרץ ביותר, בעודו ממשיך לפרט כיצד ראשי המזרחי הפנו לנו בקביעות עורף, בכל השעות הקשות שהיו לציבור החרדי בארץ ישראל. "צריך להתפלל על כל יהודי. אך צריך לזכור שמעולם לא קיבלנו מהם תמיכה בשעות קשות," אמר מרן שליט"א בכאב ובצער גדול, והרחיב בדברים (ואכ"מ לעת עתה.)

הדברים החריפים נאמרו אז בשיחה אישית, וכעת קיבלתי את אישורו של מרן שליט"א לפרסם את הדברים הנוקבים הללו, שאמר לי בשעתם (באומרו כי אכן, בודאי צריך לפרסם זאת ב"יתד נאמן.)"

בשעה קשה זו, בו ראשי הציבור הציוני -דתי הצטרפו לגרועים בשונאינו, בתוך מסווה של מלל ודיבורים, ולהצטרף לחוק, האמור להיחקק בארץ ישראל, בו נקבע שכל לומד תורה שנפשו חשקה בתורה, יושלך לכלא על כך שלומד הוא את תורת ה' יתברך. ברגע כואב שכזה, עולים וצפים דבריו של רבינו שליט"א, שהצביע נכוחה על אנשי המזרחי וגילה את פרצופם האמיתי, ללא כחל ושרק. בשעה שהרחוב החרדי גילה סימפטיה גלויה לאנשי המזרחי ורבים כאבו את כאבם הגדול בכל לב, מחו דמעה, הצטערו בצערם ורבו את ריבם, הרי מרן שליט"א אמר את אשר על ליבו, הביע את דעת תורתו הקדושה, המושתתת על כל התורה כולה.

יכלה הזמן והמקום ולא נוכל להביא כאן ולו מעט שבמעט מדבריהם החריפים והנחרצים של רבותינו מצוקי ארץ זי"ע, וביניהם רבותינו מרן החזו"א זצוק"ל, מדבריהם החריפים והנחרצים של רבותינו מצוקי ארץ זי"ע, וביניהם רבותינו מרן החזו"א זצוק"ל, מרן הגרי"ז מבריסק זצוק"ל, מרן הקהילות יעקב זצוק"ל ומרן האבי עזרי זצוק"ל, ועוד רבים מגדולי ישראל, כנגד המגמות הפסולות והדעות הכוזבות, המשבשים את רוחם ונפשם של אנשי המזרחי. והנה, לצערנו הגדול, ממשיכה מגמת רוחם ורעיונם הכוזב, והנה מצטרפים הם, בדרך זו או אחרת, אל שונאי התורה הקדושה, בתמיכתם ובאי מחאתם בקדוש והיקר לנו ביותר, לימוד התורה בטהרה בארץ ישראל.

--- כמה גדולים דברי חכמים!!

אנו עומדים ומביטים בצער אל מול נציגי הציבור הדתל"י. חלק מנציגיהם אינם שומרי מצוות כלל. אחרים שומרים פחות, הרבה פחות. אך יש ביניהם נציגים המחשיבים את עצמם, לפחות בעיני עצמם, כאוהבי תורה וארץ ישראל. והכתובת הרי רשומה על הקיר. כאשר ישבתם בממשלתו של שרון ולפיד- האב וציערתם את לומדי התורה וחכמיה, הרי מיד התקיימו בכם עצמכם דברי חז"ל במדרש איכה "רבי אבא בר כהנא פתח "מי האיש החכם ויבן את זאת" וגו', תני רשב"י אם ראית עיירות נתלשות ממקומן בארץ ישראל, דע שלא החזיקו בשכר סופרים ובשכר משנים, שנאמר "על מה אבדה הארץ ויאמר ה' על עזבם את תורתי". ראיתם במו עיניכם כי יש דין ויש דיין ומידת דינו של הקב"ה ית"ש פגעה ב-8880 מתיישבים, שגורשו מבתיהם ועד היום הזה לא התאוששו.

ברגעים אלו ממש, בשעה שועדת שקד יושבת ומגבשת את מסקנות גזרותיה החמורות כנגד לומדי התורה הקדושה, מתנהל מו"מ מול הפלשתינאים.

המשמעות של הצלחת שיחות השלום ברורה מבחינתכם. היא מדברת בבירור על "עיירות נתלשות ממקומן בארץ ישראל." לא מדובר על בני ברק, ירושלים, אלעד ומודיעין עילית. הכתובת רשומה על הקיר, באותיות של קידוש לבנה: "על עזבם את תורתי."

מלבד זאת עליכם לזכור, נציגי ה"בית היהודי," שכשרוב מפלגות הכנסת יתמכו בהסדר מדיני שתוביל מפלגת השלטון ויתר מפלגות הלוויין שעימו, אתם תשארו לבדכם. אל תאמרו שלא הזהרנו אתכם. אל תבואו בטענות אם לא תקבלו מאיתנו אפילו סימפטיה בסיסית. אם תמשיכו לחבור לאויבי הציבור החרדי, אל תתפלאו שאנחנו נעבור לצד השני של המדרכה.

ואנו קוראים אליכם, אחים יקרים, בני אברהם יצחק ויעקב, שנשמותיכם, שחוצבו תחת כסא הכבוד, עמדו למרגלות הר סיני במעמד קבלת התורה. אנו פונים אליכם, ברגעים כה קשים, ברגעי צער וקטרוג שכאלה. אנא, שובו בנים שובבים. הצטרפו ללגיונו של מלך ותתנגדו בקול גדול ובחימה שפוכה כנגד הרצון להוציא ולו בן ישיבה אחד מכתלי בית המדרש, דף הגמרא הקדוש והסטנדר. חושו לעזרת ה' בגיבורים, כי בנפשכם הדבר. כי יש דין ויש דיין, ורצון אבינו שבשמים ב"ה היא שלא תשכח תורה מישראל וקול התורה ימשיך להדהד ברמה בכל מקומות התורה. התחברו לעושי מצוה והתרחקו מבעלי עבירה, כי בנפשכם הדבר!

--- "מרן רבינו החזון איש זי"ע עשה כל טצדקי כדי להשפיע על

חברי הכנסת של המזרחי, שיצביעו נגד גזירת גיוס בנות, ולא עלתה בידו. ואמנם ר' אליהו משה גניחובסקי ז"ל שהיה חבר כנסת, הלך נגד חבריו במפד"ל בזמן ההצבעה. אמר עליו רבינו: "ר' אליהו משה האט זיך גיראטעוועט," ר' אליהו משה הציל עצמו" (ס' מעשה איש, ח"ג עמו' רמח.)

--- עדיין תוכלו להציל את עצמכם!!!

(המאמר היה לעיני מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א, שלאחר קריאתו הוסיף כי מרן החזו"א זצוק"ל אמר: "עם החופשיים היינו מסתדרים, אבל המזרחי מקלקלים הכל תמיד." מרן שליט"א הביע את קורת רוחו מפרסום הדברים והוסיף דברים חריפים נוספים בענין.)

בסוד שיח

כשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהם שונות

עריכה גרפית - גיל ויין

נשמח לקבל תגובות והערות מהקוראים
בדוא"ל: besod@013net.net